

Alert prawny Taylor Wessing

Jak przeprowadzić posiedzenie organu spółki kapitałowej w czasach koronawirusa (COVID-19) i kwarantanny?

W związku z pojawieniem się nietypowej dla codziennej działalności sytuacji związanej z ogłoszeniem stanu zagrożenia epidemicznego zarówno w Polsce (gdzie ogłoszono stan epidemii), jak i większości krajów UE, spółki oraz ich organy muszą w codziennej pracy zderzyć się z nową rzeczywistością i podjąć wyzwanie działania jak najbardziej zbliżonego do normalności. Tym bardziej, że nawet nadzwyczajna sytuacja nie zwalnia z szeregu obowiązków przewidzianych w przepisach ustaw.

Jednym z takich obowiązków, wykonywanych zazwyczaj w drugim kwartale roku kalendarzowego, jest zatwierdzenie zamknięcia roku obrotowego. Znakomita większość polskich podmiotów gospodarczych za rok obrotowy uznaje rok kalendarzowy. Początek "sezonu" zwyczajnych zgromadzeń wspólników czy zwyczajnych walnych zgromadzeń nałożył się w tym roku na ogłoszenie stanu zagrożenia epidemicznego. Uniemożliwia to przeprowadzenie tychże zgodnie z zaleceniami sanitarnymi.

Zatwierdzenie sprawozdań finansowych to nie jedyna czynność, do której potrzeba aktywności walnego zgromadzenia lub zgromadzenia wspólników. Biorąc pod uwagę ryzyko recesji, jest wysoce prawdopodobne, że wielu akcjonariuszy czy wspólników spółek, dla których zaistniała sytuacja może rodzić potrzeby płynnościowe, będzie chciało wesprzeć finansowo swoje spółki, co może wymagać podjęcia uchwał przez zgromadzenia wspólników czy walne zgromadzenia; często w obecności notariusza.

Pogodzenie obecności na walnym zgromadzeniu czy zgromadzeniu wspólników większej liczby wspólników i akcjonariuszy z jednoczesnym zachowaniem wymogów bezpieczeństwa epidemicznego, może być po prostu niemożliwe.

Zgromadzenie wspólników w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością

Zgodnie z obecnie obowiązującymi przepisami kodeksu spółek handlowych („ksh”) umowa spółki może dopuszczać udział w zgromadzeniu wspólników przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, co obejmuje w szczególności: (i) transmisję obrad zgromadzenia wspólników w czasie rzeczywistym; (ii) dwustronną komunikację w czasie rzeczywistym, w ramach której wspólnicy mogą wypowiadać się w toku obrad zgromadzenia wspólników, przebywając w miejscu innym niż miejsce obrad zgromadzenia wspólników; (iii) wykonywanie osobiście lub przez pełnomocnika prawa głosu przed lub w toku zgromadzenia wspólników. W przypadku gdy umowa spółki dopuszcza udział w zgromadzeniu wspólników przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, udział wspólników w zgromadzeniu wspólników może podlegać jedynie wymogom i ograniczeniom, które są niezbędne do identyfikacji

wspólników i zapewnienia bezpieczeństwa komunikacji elektronicznej. Możliwe jest zatem skorzystanie zarówno z videokonferencji, jak i telekonferencji, a także działanie przez pełnomocnika. Warunkiem skorzystania z powyższych rozwiązań jest ich dopuszczenie zawarcie w umowie spółki.

W przypadku, w którym umowa spółki nie została dostosowana do rozwiązań zdalnych, w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością, w których możliwy jest konsensus w sprawie podjęcia uchwał bez odbycia „tradycyjnego” zgromadzenia wspólników, można skorzystać z trybów przewidzianych przez art. 227 § 2 ksh, czyli powzięcie jednomyślnych uchwał w trybie pisemnym (wspólnicy wyrażą na piśmie zgodę na postanowienie, które ma być powzięte) albo głosowanie pisemne. Warto zaznaczyć, że od 1 marca 2019 r. możliwość głosowania pisemnego dotyczy również uchwał rocznych, czyli takich, które dotychczas były podejmowane na zwyczajnych zgromadzeniach wspólników, którego odbycie w sposób tradycyjny było wcześniej koniecznością. W sytuacji stanu epidemii praktycznym rozwiązaniem jest zatem uzyskanie przez zarządy spółek, odpowiednio wcześniej, pisemnej zgody wszystkich wspólników na głosowanie pisemne i w ten sposób przeprowadzenie zatwierdzenia roku obrotowego 2019, udzielenie absolutorium oraz, w przypadku w którym będzie to konieczne, powołanie członków organów spółki na kolejne/nowe kadencje.

Walne zgromadzenie w spółce akcyjnej

Wykorzystywanie środków komunikacji elektronicznej w publicznej spółce akcyjnej może dotyczyć już etapu organizacji walnego zgromadzenia. Musi to jednak wynikać z postanowień statutu. Proponowane zmiany przepisów ksh powinny rozszerzyć tę możliwość (przeprowadzenia walnego zgromadzenia ze zdalnym uczestnictwem akcjonariuszy i członków władz) na wszystkie spółki, w których statut nie zabrania takiego sposobu jego odbycia.

Przypomnijmy, że ogłoszenie o zwołaniu walnego zgromadzenia powinno zawierać informacje o: (i) sposobie wykonywania prawa głosu przez pełnomocnika, w tym w szczególności o formularzach stosowanych podczas głosowania przez pełnomocnika, oraz sposobie zawiadamiania spółki przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej o ustanowieniu pełnomocnika, (ii) możliwości i sposobie uczestniczenia w walnym zgromadzeniu przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, (iii) sposobie wypowiedzania się w trakcie walnego zgromadzenia przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, (iv) sposobie wykonywania prawa głosu drogą korespondencyjną lub przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej.

Podobnie jak w przypadku spółki z ograniczoną odpowiedzialnością również w spółce akcyjnej możliwość odbywania walnego zgromadzenia przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej musi być przewidziane w statucie, a szczegóły powinien regulować regulamin walnego zgromadzenia. Jeżeli ten warunek został spełniony i umożliwia to statut, wówczas możliwe jest skorzystanie zarówno z videokonferencji, jak i telekonferencji. Udział akcjonariuszy w walnym zgromadzeniu może podlegać jedynie wymogom i ograniczeniom, które są niezbędne do identyfikacji akcjonariuszy i zapewnienia bezpieczeństwa komunikacji elektronicznej.

Możliwość kontaktowania się ze spółką na odległość w związku ze zwołanym walnym zgromadzeniem mają również akcjonariusze. Akcjonariusz lub akcjonariusze spółki publicznej reprezentujący co najmniej jedną dwudziestą kapitału zakładowego mogą przed terminem walnego zgromadzenia zgłaszać spółce na piśmie lub przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej projekty uchwał dotyczące spraw

wprowadzonych do porządku obrad walnego zgromadzenia lub spraw, które mają zostać wprowadzone do porządku obrad. Spółka niezwłocznie ogłasza projekty uchwał na stronie internetowej.

Dodatkowo, statut może upoważnić do żądania umieszczenia określonych spraw w porządku obrad najbliższego walnego zgromadzenia oraz do zgłaszania spółce na piśmie lub przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej projektów uchwał dotyczących spraw wprowadzonych do porządku obrad walnego zgromadzenia lub spraw, które mają zostać wprowadzone do porządku obrad, akcjonariuszy reprezentujących mniej niż jedną dwudziestą kapitału zakładowego.

W obecnej sytuacji wydaje się wskazane, aby umożliwić akcjonariuszom uczestnictwo w walnym zgromadzeniu i wykonywanie prawa głosu przez pełnomocnika. Rolę pełnomocnika akcjonariusze i spółka mogą powierzyć jednemu, wskazanemu przez spółkę, profesjonalnemu doradcy, wykonywującemu zawód adwokata lub radcy prawnego. W takim przypadku stosunek zlecenia łączyłby adwokata (radcę prawnego) ze spółką (i w stosunku do niej miałby on "duty of care") i dotyczyłby umożliwienia odbycia walnego zgromadzenia przez wykonywanie pełnomocnictw akcjonariuszy, zgodnie z treścią ich instrukcji. Pełnomocnik byłby obecny w kancelarii notarialnej czy w siedzibie spółki czy nawet kancelarii tego pełnomocnika, w obecności notariusza (o ile to możliwe; taki pełnomocnik może pełnić także funkcję przewodniczącego walnego) i wykonywałby prawo głosu wszystkich akcjonariuszy, którzy udzieliliby mu pełnomocnictwa. Przebieg walnego zgromadzenia, może być transmitowany i umożliwiać zarówno zdalną obecność członków władz (zarządu i rady nadzorczej), jak i zadawanie pytań przez akcjonariuszy, którzy udzielili pełnomocnictwa. Ewentualne wprowadzenie zmian do treści projektów uchwał walnego zgromadzenia, w stosunku do treści projektów opublikowanych, co do których akcjonariusze sporządzili instrukcję do głosowania, wymagałoby ogłoszenia przerwy w walnym zgromadzeniu, w celu umożliwienia ewentualnej zmiany treści wydanych przez akcjonariuszy instrukcji. Obecne regulacje, dotyczące zarówno głosowania pisemnego, jak i głosowania zdalnego, nie wydają się w pełni odpowiadać wyzwaniom, jakie postawiła obecna sytuacja przed spółkami. Zwłaszcza, że możliwość korespondencyjnego głosowania została wprowadzona przez przywołanie w ustawie „regulaminu walnego zgromadzenia”, dokumentu korporacyjnego wcześniej ksh nie znanemu, a którego status jest co najmniej wątpliwy (naruszenie regulaminu nie skutkuje powstaniem uprawnienia do zaskarżenia uchwały).

Dlatego rekomendujemy, w przypadku konieczności przeprowadzenia walnego zgromadzenia w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego, stanu epidemii czy nawet, rozważanego przez rząd stanu wyjątkowego, skorzystanie z instytucji pełnomocnictwa oraz z możliwości udostępnienia przebiegu walnego zgromadzenia przez emisję obrazu i dźwięku, z kilku jednoczesnych lokalizacji, w których znajdowałiby się członkowie władz i akcjonariusze. W ten sposób, nie oczekując na zmiany ustawowe, powstałaby praktyczna możliwość przeprowadzenia walnych zgromadzeń.

Zwracamy uwagę, że niezależnie od formy odbywania zgromadzenia w przypadku spółek z o.o. wymagana jest obecność przewodniczącego zgromadzenia wspólników i protokolanta (a gdy jest to wymagane, notariusza), zaś w przypadku spółek akcyjnych, przewodniczącego walnego zgromadzenia oraz notariusza.

Pilna nowelizacja przepisów ksh w odniesieniu do formy posiedzeń rad nadzorczych oraz zarządów.

Obecnie obowiązujące przepisy nie dopuszczają podejmowania przez kolegialne zarządy spółek kapitałowych uchwał w trybie zdalnym bądź obiegowym.

Proponowane zmiany ustawowe, mają ten stan zmienić. W sytuacji, gdy członkowie władz mogą być objęci czy to formalną, czy nawet faktyczną kwarantanną oraz przy ograniczeniach w przemieszczaniu się, konieczne stało się umożliwienie zarządom działania w sytuacji nadzwyczajnej.

Rady nadzorcze mogą funkcjonować zdalnie, czyli przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość lub w trybie pisemnym, tylko jeżeli umowa spółki lub statut dopuszczają taką możliwość (z tym, że wyłączeniu podlegają uchwały dotyczące wyborów przewodniczącego i wiceprzewodniczącego rady nadzorczej, powołania członka zarządu oraz odwołania i zawieszania w czynnościach tych osób). Ponadto, podjęta w tym trybie uchwała jest ważna, wyłącznie w przypadku, w którym wszyscy członkowie rady nadzorczej zostali powiadomieni o treści projektu uchwały. Przepis ten jest wewnętrznie niespójny. Łączy on bowiem podejmowane pisemne uchwały z głosowaniem na odległość, przy zastosowaniu środków komunikacji na odległość. Można wyrazić nadzieję, że przy okazji obecnej, szybkiej, nowelizacji zostanie on zmieniony.

Ministerstwo Aktywów Państwowych („MAP”) przyśpieszyło prace nad reformą ksh, przynajmniej w części dotyczącej wprowadzenia możliwości odbywania zdalnych posiedzeń rad nadzorczych oraz zarządów spółek kapitałowych. Taka możliwość będzie istniała „domyślnie”; jej wyłączenie będzie wymagać wyraźnego, umownego czy statutowego zapisu. Z wypowiedzi przedstawicieli MAP, intencją autorów przygotowywanej nowelizacji jest, aby w trybie obiegowym mogły być podejmowane wszystkie decyzje, również te dotyczące obsady zarządów. Oznacza to, że możliwość podejmowania uchwał bez odbywania „tradycyjnego” posiedzenia organu (tj. bezpośredniego spotkania jego członków), zostanie wprowadzona do przepisów ksh, co w ogromnej większości przypadków przełoży się na automatyczną możliwość zastosowania tego trybu w praktyce.

W sytuacjach, gdy aktualnie obowiązujące wewnętrzne regulaminy zarządów lub rad nadzorczych w sposób szczególny regulują warunki podejmowania uchwał, należy przeanalizować je pod kątem konieczności ich ewentualnej zmiany.

Informacje prasowe (Dziennik Gazeta Prawna) wskazują, że zmiana przepisów ma szansę na uchwalenie już na najbliższym posiedzeniu Sejmu, co byłoby wskazane ze względu na panującą sytuację pandemii. Postulujemy wprowadzenie tych przepisów ze wsteczną mocą obowiązującą. Istnieje taka możliwość na gruncie Konstytucji Rzeczypospolitej. Odpowiednie przepisy przejściowe i o wejściu w życie muszą zostać zredagowane w odpowiedni sposób i mieć należyte aksjologiczne uzasadnienie.

Podsumowanie

Do czasu wejścia w życie wspomnianej powyżej nowelizacji ksh, w pierwszej kolejności należy dokładnie przeanalizować treść umowy spółki oraz statutu pod kątem możliwości zdalnego trybu podejmowania uchwał, komunikowania się ze spółką oraz uczestnictwa w zgromadzeniu wspólników lub walnym zgromadzeniu. Jeżeli umowa spółki lub statut nie przewidują możliwości korzystania z innych form odbywania posiedzeń organów niż bezpośrednie spotkanie, warto rozważyć kwestię implementacji takich rozwiązań do dokumentów korporacyjnych spółki, przy czym należy pamiętać, że ze względu na konieczność przeprowadzenia trybu wymaganego dla zmiany umowy spółki (statutu) oraz rejestracji zmiany w Krajowym Rejestrze Sądowym, może okazać się to czasochłonne i przez to utrudnione. Rozwiązaniem praktycznym jest udzielenie pełnomocnictw i skoordynowanie tego procesu przez spółki, dodatkowa transmisja obrad albo w przypadku sp. z o.o., zgoda na głosowanie pisemne.

Istnieje możliwość, że ustawa wejdzie z mocą wsteczną. Raczej należałoby wskazać, że oczekując na takie rozwiązanie, sugerujemy zwracanie uwagi na komunikaty ze strony MAP. Ze swojej strony będziemy przekazywać Państwu informacje na bieżąco. Jednocześnie jesteśmy gotowi udzielić wsparcia w organizowaniu walnych zgromadzeń czy zgromadzeń wspólników z wykorzystaniem instytucji pełnomocnictwa i jednoczesnej dwustronnej emisji dźwięku i obrazu do osób uprawnionych do udziału w walnym zgromadzeniu czy zgromadzeniu wspólników.

Osoby kontaktowe Taylor Wessing Warsaw:

Andrzej Mikosz

Partner / Radca prawny

a.mikosz@taylorwessing.com

Dr Jakub Pitera

Partner / Radca prawny

j.pitera@taylorwessing.com

Dominika Mazur

Counsel / Radca prawny

d.mazur@taylorwessing.com

Marta Janowska

Senior Associate / Radca prawny

m.janowska@taylorwessing.com

Patrycja Sojka

Associate / Aplikantka adwokacka

p.sojka@taylorwessing.com

© Taylor Wessing 2020

Niniejszy artykuł został przygotowany wyłącznie jako informacja ogólna. Nie ma on na celu udzielania porad prawnych, ani nie może zastąpić porady prawnej.

TaylorWessing e|n|w|c E. Stobiecka, Kancelaria prawna sp. k.

PL-00-640 Warszawa, ul. Mokotowska 1

